

ВПЛИВ УРБАНІЗАЦІЇ НА РОЗВИТОК ВЕЛИКИХ МІСТ

У ХХ столітті бурхлива урбанізація призвела до переорієнтації населення планети у великі міста. Очікується, що до 2025 року 600 найбільших міст (City 600) будуть виробляти близько 60% глобального ВВП, при цьому близько третини міст розвиненого світу покинуть цей список, а число міст світу, що розвиваються подвоїться [1]. Сучасне велике місто – це економічна, соціальна і культурна цілісність. Саме місто – це вмістилище всіх досягнень техніки, всіх соціокультурних і цивілізаційних інновацій. Сучасне суспільство формує у людей нові потреби, спосіб життя та бажанням підвищити його якість, трансформацію інститутів сім'ї, освіти, науки, розвиток засобів масової інформації.

Урбанізація (лат. urbanus – міський) – соціально-економічний та історичний процес зростання міст, міського населення, поширення міського способу життя на все суспільство, активізація в містах різних форм людської діяльності і суспільних відносин.

Б.С. Хорев підкреслював: «Поняття урбанізація відрізняється складністю і багатоаспектністю, з соціологічних позицій урбанізація – це певна фаза розвитку суспільства, з економічних – процес концентрації продуктивних сил на індустріальній стадії їх розвитку, з «розселенської» – процес ускладнення і концентрації функцій в мережі поселень, зумовлений соціально - економічним розвитком, з демографічних – концентрація населення в містах». [2]

Урбанізація обумовлена, в першу чергу, перевагами і широкими можливостями великих міст в містобудівному, економічному, технічному, соціальному, інтелектуальному та культурному плані.

Позитивні наслідки урбаністичного процесу безперечні. Наприклад, у містобудівному плані урбанізація визначається збільшенням чисельності міст, розширенням меж і сфери їх впливу, збільшенням різноманітності та ускладненням інфраструктури.

У економічному плані урбанізація полягає в збільшенні різноманітності міських видів діяльності, концентрації виробництва, застосуванні високих технологій, збільшенні ступеня поділу праці.

Однак поряд з перевагами урбанізація має ряд масштабних негативних наслідків. До них можна віднести:

1. нестача територій, дефіцит як сільбищних земель, так і простору для розміщення промислових об'єктів та об'єктів соціальної сфери;
2. ущільненість центральних районів великих міст, що створює соціально нерівноцінні умови проживання населення через різного рівня обслуговування, озеленення, інсоляції, санітарно-гігієнічного комфорту, транспортних зв'язків та ін.;
3. незбалансованість у розміщенні місць прикладання праці і житлових зон, що призводить до різкого збільшення внутрішньої міграції населення і транспортних потоків, додаткових витрат часу на трудові та побутові поїздки і зростання транспортної напруженості;
4. збільшення щільності (скупченості) людей в місцях проживання та діяльності; зменшення народжуваності, тривалості життя, збільшення захворюваності та смертності, зниження безпеки; збільшення частки непрацевдатного населення;
5. погіршення екологічної ситуації, а саме концентрації у великих містах значної кількості шкідливого впливу, різко погіршує стан довкілля.

Урбанізація – процес незворотній і сучасному великому місту слід відповідати його законом, необхідно шукати шляхи компактного, раціонального та економічного розвитку міського простору. На наш погляд, це:

1. пошук нових планувальних рішень, а саме максимальна інтенсифікація забудови (підвищення поверховості забудови та створення принципово

- нової структури житлових будинків і громадських будівель);
2. освоєння підземного простору;
 3. розвиток наземної транспортної інфраструктури. З ростом великих міст збільшується середня дальність поїздок і транспортна рухливість населення, зростає кількість автомобільного транспорту, відчувається нестача та навантаження на громадський міський транспорт, різко підвищується обсяг вантажних перевезень;
 4. вирішення проблеми в центральних районах великих міст, які потребують докорінної реконструкції. У ході такої реконструкції поряд з усуненням головного недоліку центральних районів – переушільнення забудови – територія центрів повинна більш інтенсивно використовуватися для створення необхідної системи обслуговування, що забезпечує нормальне виконання численних функцій центральних районів великих міст. Як правило, значні території в центрах великих міст зайняті адміністративними установами, учбовими закладами, торговими центрами, офісними будівлями та ін..

Сучасне місто – це складне урбанізоване середовище, яке повинно бути зручним, перш за все, для життя і діяльності населення, що тягне за собою добре організовані, правильно розташовані і гармонійні сельбищні, промислові зони, загальноміські центри, транспорт, зелені зони, інфраструктурні об'єкти. Раціональний розвиток є основою ефективного використання простору великих міст. Вивчення та осмислення урбанізаційних процесів дозволяє зрозуміти їх вплив на соціально-економічний розвиток великого міста.

Список використаних джерел

1. Исследование McKinsey: Урбанизированный мир в 2025 году [Электронный ресурс]. – Центр гуманитарных технологий. – Режим доступа: <http://gtmarket.ru/news/state/2011/03/28/2774> – 28.03.2011
2. Хорев Б.С. Проблемы городов / Б.С. Хорев. – М.: 1975